

ỦY BAN NHÂN DÂN XÃ XUÂN HỒNG
TRƯỜNG MẦM NON XUÂN HỒNG B

BẢN MÔ TẢ SÁNG KIẾN

Một số biện pháp giúp trẻ 24 - 36 tháng tuổi phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động làm quen tác phẩm văn học

Tác giả: Phạm Thị Chinh

Trình độ chuyên môn: Đại học sư phạm mầm non

Chức vụ : Giáo viên

Đơn vị công tác: Trường mầm non Xuân Hồng B
Xã Xuân Hồng, tỉnh Ninh Bình

Xuân Hồng, ngày 10 tháng 5 năm 2026

A. THÔNG TIN CHUNG VỀ SÁNG KIẾN

1. Tên sáng kiến: Một số biện pháp giúp trẻ 24 - 36 tháng tuổi phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động làm quen tác phẩm văn học.

2. Lĩnh vực áp dụng sáng kiến: Giáo dục/mầm non

3. Thời gian áp dụng của sáng kiến: Từ ngày 01 tháng 11 năm 2025 đến ngày 10 tháng 5 năm 2026

4. Tác giả:

Họ và tên: Phạm Thị Chinh

Ngày, tháng, năm sinh: 12/10/1977

Chức vụ, đơn vị công tác: Giáo viên - Trường mầm non Xuân Hồng B

Điện thoại: 0.355.228.325

5. Đồng tác giả : Không

6. Tỷ lệ (%) đóng góp vào việc tạo ra sáng kiến: 100%

B. PHẦN MỞ ĐẦU

Ngôn ngữ là công cụ quan trọng giúp trẻ giao tiếp, tư duy và phát triển toàn diện. Đối với trẻ 24 - 36 tháng tuổi, đây là giai đoạn “vàng” để hình thành và phát triển ngôn ngữ. Tuy nhiên, ở khu vực nông thôn, trẻ thường ít có cơ hội giao tiếp phong phú, vốn từ còn hạn chế, phát âm chưa rõ ràng.

Phát triển ngôn ngữ cho trẻ là một trong những nhiệm vụ quan trọng nhất ở trường mầm non. Vì ngôn ngữ sẽ giúp trẻ bày tỏ, trao đổi và giao tiếp với nhau trong học tập cũng như vui chơi. Ngôn ngữ là phương tiện để giáo dục trẻ một cách toàn diện bao gồm sự phát triển về đạo đức, tư duy nhận thức và các chuẩn mực hành vi văn hóa. Trẻ 24 - 36 tháng tuổi là thời kỳ ngôn ngữ phát triển mạnh nên vấn đề phát triển ngôn ngữ cho trẻ là việc làm hết sức quan trọng và cần thiết. Để phát triển ngôn ngữ cho trẻ được tốt đòi hỏi người giáo viên cần có những giải pháp hay, hấp dẫn nhằm thu hút trẻ vào các hoạt động, dạy cho trẻ nói chính xác, nói chuẩn tiếng việt, câu nói có nghĩa.

Các hoạt động trong trường Mầm non có ý nghĩa rất lớn đối với sự phát triển của trẻ. Đặc biệt là hoạt động làm quen với tác phẩm văn học. Từ khi còn nằm trong nôi, ở lớp nhà trẻ trẻ đã được đắm mình trong những lời hát ru của cô, được nghe những âm thanh nhịp điệu, những bài hát, những câu chuyện, bài thơ cô đọc, cô kể. Thế giới thơ ca đó nó đã để lại trong tâm trí của trẻ từ những ấn tượng sâu sắc về những ông bụt, bà tiên, âm hưởng thơ ca cổ tích. Những âm hưởng ấy rất gần gũi, dịu hiền là nguồn nước trong lành, tưới mát tâm hồn trẻ. Cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học, trẻ được hoá thân vào những nhân vật ngộ nghĩnh, ly kỳ trong những câu chuyện cổ tích, những bài ca dao, đồng dao.

Văn học là nghệ thuật của ngôn ngữ, ngôn ngữ là vỏ bọc của tri thức. Văn học như nguồn sữa ngọt ngào nuôi dưỡng tâm hồn trẻ thơ, nó gắn bó với chúng ta ngay từ khi còn trong nôi, những bài thơ, những câu chuyện cổ tích của bà, của mẹ đã đưa ta vào giấc ngủ êm đềm, như một nguồn động viên an ủi tiếp sức cho chúng ta phấn đấu vươn lên trong cuộc sống để đáp ứng đòi hỏi của thực tiễn góp phần quan trọng để tạo tiền đề cho việc hình thành và phát triển nhân cách con người. Vì vậy việc cho trẻ mầm non nói chung và trẻ nhà trẻ nói riêng: Làm quen với tác phẩm văn học là vô cùng quan trọng, đó chính là cho trẻ được tiếp xúc với những bài thơ hay, những bài đồng dao, ca dao, tục ngữ mượt mà, những câu chuyện cổ tích có hậu, những nhân vật hiền lành như cô Tấm, ông bụt, bà tiên, đưa trẻ đến với thế giới văn học như đến với thế giới của những điều kỳ thú, những âm thanh trầm bổng, sâu lắng với những xúc cảm tình cảm ban đầu đẹp đẽ trong sáng và vô cùng gần gũi thân thiết giúp trẻ phát triển tình cảm thẩm mỹ, từ đó trẻ biết yêu quê hương, đất nước, yêu con người, yêu mọi vật xung

quan, biết yêu quý cái đẹp đồng thời phát triển tư duy và trí tưởng cho trẻ. Bên cạnh đó việc cho trẻ nhà trẻ làm quen với tác phẩm văn học nhằm phát triển ngôn ngữ mạch lạc cho trẻ để trẻ biết thể hiện yêu cầu, mong muốn của bản thân với người khác bằng ngôn ngữ.

Việc cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học (thơ, truyện, đồng dao...) là một trong những con đường hiệu quả giúp trẻ phát triển ngôn ngữ một cách tự nhiên, nhẹ nhàng và hứng thú. Xuất phát từ thực tế giảng dạy, tôi lựa chọn đề tài này nhằm nâng cao chất lượng phát triển ngôn ngữ cho trẻ trong lớp.

Trong năm học 2025 - 2026 khi được nhà trường phân công nhiệm vụ chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục lớp nhà trẻ 24 - 36 tháng tuổi, tôi hiểu được tầm quan trọng của việc phát triển vốn từ và ngôn ngữ cho trẻ. Đây là độ tuổi mà ngôn ngữ của trẻ có sự phát triển mạnh mẽ. Chính vì vậy giáo dục phát triển ngôn ngữ cho trẻ ở độ tuổi này là vấn đề hết sức quan trọng. Tôi đã không ngừng tìm ra các biện pháp tích cực nhằm giúp trẻ phát triển ngôn ngữ, đặc biệt thông qua các hoạt động dạy trẻ đọc thơ, kể chuyện. Do đó trong quá trình giảng dạy cũng như việc truyền thụ kiến thức, kỹ năng cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học Tôi đã lựa chọn đề tài ***“Một số biện pháp giúp trẻ 24 - 36 tháng tuổi phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động làm quen tác phẩm văn học”***. Làm đề tài nghiên cứu của mình năm học 2025 - 2026.

C. PHẦN NỘI DUNG

I. Mô tả giải pháp đã biết

1. Đánh giá thực trạng:

Phát triển ngôn ngữ cho trẻ nhà trẻ 24 - 36 tháng tuổi là một nhiệm vụ quan trọng trong chương trình giáo dục mầm non. Ngôn ngữ giúp trẻ giao tiếp, bày tỏ nhu cầu, cảm xúc và là tiền đề để trẻ phát triển nhận thức, tình cảm cũng như các kỹ năng xã hội. Trong đó, hoạt động làm quen với tác phẩm văn học như thơ, truyện, đồng dao, ca dao... có vai trò rất lớn trong việc phát triển vốn từ, khả năng nghe hiểu và diễn đạt ngôn ngữ cho trẻ.

Trong những năm học qua, nhà trường đã quan tâm chỉ đạo giáo viên thực hiện tốt chuyên đề phát triển ngôn ngữ cho trẻ thông qua các hoạt động giáo dục. Giáo viên đã bước đầu biết lồng ghép thơ truyện vào các hoạt động hằng ngày nhằm giúp trẻ phát triển khả năng giao tiếp. Tuy nhiên, qua thực tế giảng dạy tại lớp 24 - 36 tháng tuổi, tôi nhận thấy việc tổ chức cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học để phát triển ngôn ngữ vẫn còn một số hạn chế.

1.1. Thuận lợi

- Nhà trường luôn quan tâm, tạo điều kiện về cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ cho hoạt động chăm sóc và giáo dục trẻ.

- Ban giám hiệu thường xuyên chỉ đạo, bồi dưỡng chuyên môn cho giáo viên về phương pháp tổ chức các hoạt động phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

- Giáo viên yêu nghề, mến trẻ, có tinh thần học hỏi và tích cực tham gia các buổi sinh hoạt chuyên môn.

- Một số phụ huynh đã quan tâm đến việc học tập của con, phối hợp với giáo viên trong công tác chăm sóc và giáo dục trẻ.

- Trẻ ở độ tuổi nhà trẻ rất thích nghe cô kể chuyện, đọc thơ, thích xem tranh ảnh minh họa nên thuận lợi cho việc tổ chức hoạt động văn học.

1.2. Khó khăn

- Đặc điểm tâm lý của trẻ 24 - 36 tháng tuổi là nhanh nhớt, chóng quên, vốn từ còn hạn chế, trẻ thường trả lời không đầy đủ câu.

- Là lứa tuổi mới bắt đầu đi học nên còn quấy khóc nhiều, chưa quen với các hoạt động của trường mầm non, cũng như các thói quen học tập dẫn đến việc cung cấp ngôn ngữ cho trẻ còn gặp khó khăn.

- Khả năng vốn từ của trẻ còn hạn chế, nhiều trẻ nói chưa rõ, nói ngọng, chưa biết sử dụng vốn từ theo ý tưởng của mình, nếu cô truyền đạt một câu dài hoặc một sự việc có nội dung truyền tải nhiều trẻ sẽ không tiếp thu được nội dung mà cô cần truyền tải trẻ thường xuyên bỏ bớt từ, bớt âm khi nói.

- Giáo viên đôi khi còn lúng túng trong việc đổi mới hình thức tổ chức hoạt động làm quen văn học, chưa tạo được nhiều cơ hội cho trẻ được giao tiếp và phát triển ngôn ngữ.

- Đồ dùng trực quan, tranh truyện phục vụ cho hoạt động văn học tuy đã được trang bị nhưng chưa thật sự phong phú, hấp dẫn đối với trẻ.

- Một số phụ huynh còn chưa nhận thức đầy đủ về vai trò của việc phát triển ngôn ngữ cho trẻ thông qua tác phẩm văn học; ít dành thời gian trò chuyện, đọc thơ, kể chuyện cho trẻ nghe tại nhà.

2. Kết quả thực trạng ban đầu qua khảo sát:

Qua khảo sát đầu năm học tại lớp, tôi nhận thấy khả năng ngôn ngữ của trẻ còn nhiều hạn chế:

- + Nhiều trẻ chưa mạnh dạn giao tiếp với cô và bạn.
- + Khả năng nghe hiểu nội dung thơ, truyện còn hạn chế.
- + Vốn từ của trẻ còn nghèo nàn, trẻ nói chưa đủ câu, phát âm chưa rõ.
- + Trẻ chưa hứng thú, tập trung trong hoạt động làm quen với tác phẩm văn học.

Từ những thuận lợi và khó khăn trên tôi đã tiến hành khảo sát đánh giá đúng khả năng về ngôn ngữ của trẻ, để chọn biện pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ tốt nhất đạt được kết quả cao, nên ngay từ đầu năm học tôi đã tiến hành khảo sát đánh giá trẻ và đạt kết quả như sau:

Bảng khảo sát “Lĩnh vực phát triển ngôn ngữ” của trẻ tháng 9 năm 2025**Số trẻ được khảo sát đầu năm: 14 trẻ**

STT	Tiêu chí	Số trẻ	Đạt		Chưa đạt	
			Số trẻ	Tỷ lệ	Số trẻ	Tỷ lệ
1	Vốn từ	14	6	42%	8	58%
2	Khả năng nghe và hiểu ngôn ngữ	14	6	42%	8	58%
3	Khả năng phát âm	14	5	36%	9	64%
4	Khả năng nói đủ câu, rõ ràng	14	5	36%	9	64%

Qua kết quả khảo sát đầu năm tôi thấy tỷ lệ đạt ở trẻ còn thấp. Đây cũng chính là điều làm cho tôi rất lo lắng. Cho nên bản thân tôi đã mạnh dạn đề ra một số giải pháp như sau.

II. Nội dung các giải pháp mới; tính mới, tính sáng tạo; hiệu quả áp dụng, khả năng nhân rộng của sáng kiến

1. Nội dung các giải pháp mới

Xuất phát từ thực trạng trẻ 24 - 36 tháng tuổi tại lớp còn hạn chế về vốn từ, phát âm chưa rõ, ít mạnh dạn giao tiếp, tôi đã nghiên cứu và áp dụng một số giải pháp mới theo hướng lấy trẻ làm trung tâm, tăng cường trải nghiệm và tạo cơ hội cho trẻ sử dụng ngôn ngữ một cách tự nhiên. Các giải pháp cụ thể như sau:

1.1. Giải pháp 1: Tự học, tự bồi dưỡng nâng cao kiến thức, kỹ năng sư phạm cho bản thân để tổ chức có hiệu quả cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học và sử dụng thơ, truyện vào hoạt động chơi tập có chủ đích để phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

Đối với trẻ nhà trẻ 24 - 36 tháng tuổi, ngôn ngữ của trẻ còn non nớt, vốn từ còn hạn chế, khả năng phát âm chưa rõ ràng, khả năng chú ý và ghi nhớ còn ngắn. Vì vậy, để tổ chức tốt hoạt động làm quen với tác phẩm văn học nhằm phát triển ngôn ngữ cho trẻ, bản thân giáo viên cần không ngừng học tập, bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ và kỹ năng sư phạm.

Nhận thức được vai trò quan trọng đó, tôi luôn chủ động tự học, tự nghiên cứu tài liệu liên quan đến chương trình giáo dục mầm non, đặc biệt là lĩnh vực phát triển ngôn ngữ và hoạt động làm quen với tác phẩm văn học cho trẻ nhà trẻ. Tôi thường xuyên tìm đọc sách, báo, tài liệu chuyên môn, tham khảo các tiết dạy mẫu, các video hướng dẫn trên internet để học hỏi thêm cách tổ chức hoạt động linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của trẻ 24 - 36 tháng tuổi.

Bên cạnh đó, tôi tích cực tham gia đầy đủ các buổi sinh hoạt chuyên môn của nhà trường, các lớp tập huấn chuyên đề do ngành tổ chức. Qua đó, tôi được trao đổi kinh nghiệm với đồng nghiệp, học hỏi thêm nhiều hình thức tổ chức mới như: sử dụng rối tay, tranh truyện, sa bàn, hình ảnh trực quan, ứng dụng công nghệ thông tin, trò chơi ngôn ngữ... nhằm tạo hứng thú cho trẻ trong giờ học văn học.

Ngoài việc nâng cao kiến thức chuyên môn, tôi còn chú trọng rèn luyện kỹ năng đọc kể diễn cảm. Tôi luyện giọng đọc nhẹ nhàng, truyền cảm, biết thay đổi ngữ điệu phù hợp với từng nhân vật trong truyện, bài thơ để thu hút sự chú ý của trẻ. Đồng thời, tôi tập luyện cách sử dụng ánh mắt, nét mặt, cử chỉ, điệu bộ minh họa sinh động giúp trẻ dễ hiểu nội dung tác phẩm và mạnh dạn giao tiếp.

Trong quá trình tổ chức hoạt động, tôi luôn nghiên cứu kỹ mục tiêu bài dạy, lựa chọn nội dung phù hợp với độ tuổi, gần gũi với cuộc sống hằng ngày của trẻ. Tôi chuẩn bị đầy đủ đồ dùng trực quan đẹp mắt, an toàn, phù hợp để kích thích trẻ quan sát, lắng nghe và phát triển ngôn ngữ một cách tự nhiên.

Ngoài ra Tôi còn tự học tập, tự nghiên cứu qua các tài liệu, các tập san, qua mạng Internet về những kiến thức có liên quan như:

- + Phương pháp làm quen tác phẩm văn học cho trẻ Mầm Non.
- + Phương pháp tổ chức hoạt động cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học.
- + Phương pháp kể chuyện sáng tạo, kể chuyện theo tranh
- + Làm đồ dùng sáng tạo phục vụ cho trẻ nhà trẻ 24 - 36 tháng làm quen với tác phẩm văn học.

Thông qua việc thường xuyên tự học, tự bồi dưỡng, bản thân tôi đã nâng cao được trình độ chuyên môn, linh hoạt hơn trong phương pháp giảng dạy, giúp các giờ làm quen với tác phẩm văn học trở nên sinh động, hấp dẫn. Trẻ hứng thú tham gia hoạt động, mạnh dạn trả lời câu hỏi, vốn từ của trẻ được mở rộng, khả năng phát âm và diễn đạt bằng lời nói cũng tiến bộ rõ rệt.

Như vậy: Qua việc được tiếp thu các chuyên đề, dự các buổi hội thảo, tham gia dự giờ thao giảng các đồng nghiệp, học hỏi trường bạn để kịp thời uốn nắn bổ sung những hạn chế tồn tại của bản thân.

Từ đó giúp Tôi nắm vững kiến thức một cách cơ bản trong việc cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học nói chung và đặc biệt là cho trẻ 24 - 36 tuổi làm quen với tác phẩm văn học như cách giới thiệu bài, giọng đọc, giọng kể phù hợp với từng tác phẩm văn học.

Thông qua hoạt động cho trẻ làm quen với thơ, chuyện nhằm giúp trẻ hiểu nội dung câu chuyện, trả lời được các câu hỏi về tên câu chuyện, tên của các nhân vật trong câu chuyện, trẻ đọc được bài thơ với sự giúp đỡ của cô giáo

- + Trước tiên giáo viên phải chuẩn bị đồ dùng phục vụ cho hoạt động phải đảm bảo:

+ Chuẩn bị tranh ảnh phù hợp với nội dung bài thơ, câu chuyện, tranh ảnh phải hấp dẫn thu hút trẻ, hình ảnh trên máy vi tính thì phải sinh động lôi cuốn trẻ.

+ Đối với câu chuyện thì giáo viên phải kể diễn cảm, thể hiện đúng ngữ điệu của các nhân vật, đối với bài thơ thì giáo viên đọc rõ ràng, ngắt đúng nhịp và thể hiện tình cảm trong bài thơ để thu hút trẻ.

Ví dụ: Cô kể cho trẻ nghe câu chuyện “Đôi bạn nhỏ”.

- Sau khi cô kể chuyện cho trẻ nghe 1- 2 lần thì cô diễn giải nội dung câu chuyện cho trẻ dễ hiểu. Sau đó cô đặt các câu hỏi cho trẻ trả lời, giúp trẻ nhớ được nội dung câu chuyện và từ vừa học thông qua trả lời các câu hỏi của cô thì khả năng nói của trẻ sẽ nhiều hơn:

+ Trong câu chuyện có những nhân vật nào?

+ Ai đây? (Bạn Gà, bạn Vịt, Cáo)

+ Hai bạn Gà và Vịt trong câu chuyện cô kể rủ nhau đi đâu?

(Đã đi kiếm ăn ạ)

+ Vịt kiếm ăn ở đâu? (Dạ dưới ao)

+ Thế còn bạn Gà kiếm ăn ở đâu? (Dạ trên bãi cỏ)

Hình ảnh: Trẻ đàm thoại kể chuyện cùng cô

Ví dụ: Cô kể cho trẻ nghe câu chuyện “Cháu chào Ông ạ”

+ Cô vừa kể chuyện gì?

+ Trong chuyện có những ai? (Ông, Gà con, Chim bạc má, Cóc vàng)

+ Ông gặp bạn Gà con, bạn Gà chào ông như thế nào? (Cháu chào Ông ạ)

+ Khi ông gặp bạn Chim, bạn Chim chào Ông như thế nào?

(Cháu chào Ông ạ)

+ Anh Cóc vàng chào ông như thế nào? (Cháu chào Ông ạ)

- Vậy các con thấy các bạn trong câu chuyện như thế nào?

(Các bạn ngoan, lễ phép)

- Khi gặp người lớn các con phải thế nào? (Phải biết chào)
- Qua đây trẻ biết chào khi gặp người lớn.

Ví dụ: Qua bài thơ “Hoa nở”

Để thu hút trẻ vào bài thơ, tôi tạo tình huống cho trẻ cùng cô đến thăm vườn hoa, trò chuyện với trẻ về các loài hoa và màu sắc của hoa. Sau đó dẫn dắt trẻ vào bài thơ hoa nở sau đó đàm thoại với trẻ:

- + Cô vừa đọc bài thơ gì?
- + Hoa Cà có màu gì? (Tim tím)
- + Hoa Huệ có màu gì? (Trắng tinh)

Qua bài thơ hoa nở cung cấp cho trẻ thêm những từ mới như: Tim tím, trắng tinh, xinh xinh.

Qua bài thơ, qua câu chuyện, ngoài việc cung cấp kiến thức cho trẻ ra thì còn cung cấp nhiều vốn từ mới, khi áp dụng vào bài dạy tôi luôn chú ý nhắc trẻ trả lời đủ câu, phát âm to, rõ ràng và sửa sai luôn cho trẻ bằng cách: tôi nói mẫu cho trẻ nghe 1-2 lần sau đó yêu cầu trẻ nói theo.

Hình ảnh: Trẻ tập kể chuyện cùng cô bằng nhân vật rối rời

Như vậy thơ, truyện không những kích thích nhận thức của trẻ mà còn phát triển ngôn ngữ cho trẻ một cách toàn diện. Trẻ nhớ nội dung câu chuyện, lời bài thơ và biết sử dụng ngôn ngữ nói là phương tiện để tiếp thu kiến thức.

1.2. Giải pháp 2: Tạo môi trường văn học phong phú cho trẻ tham gia vào hoạt động làm quen với tác phẩm văn học để phát triển ngôn ngữ. .

Để giúp trẻ cảm thụ tốt môn văn học thì việc tạo cơ hội cho trẻ tiếp xúc với tác phẩm văn học phải thường xuyên vì vậy xây dựng môi trường văn học trong và ngoài lớp học là điều Tôi luôn chú trọng.

- + **Tạo môi trường trong lớp học**

Ngay đầu năm học, Tôi đã vận động phụ huynh và trẻ cùng tham gia làm đồ dùng, đồ chơi, trang trí lớp nhằm giúp trẻ hứng thú tham gia các hoạt động. Chẳng hạn Tôi vận động phụ huynh cùng mang những nguyên vật liệu phế thải, các nguyên liệu sẵn có ở địa phương để làm đồ dùng đồ chơi cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học...

Hay vận động phụ huynh mang sách, báo có các câu chuyện, bài thơ phù hợp đối với trẻ để những lúc trẻ hoạt động ở góc nghệ thuật trẻ mang ra xem hình ảnh để trẻ kể chuyện theo tranh...

Bên cạnh đó, trong lớp Tôi luôn tận dụng diện tích chú ý bố trí, sắp xếp các học cụ đội hình để tạo môi trường học tập thoải mái cho trẻ.

Ví dụ: Ở chủ đề: **“Gia đình”** Tôi đã trang trí lớp bằng cách trang trí các hình ảnh về gia đình, bố mẹ, anh chị em, tranh chủ đề gia đình, hình ảnh các bài thơ, câu chuyện kèm tranh chữ to để tạo cho trẻ hứng thú hoạt động.

Ngoài ra Tôi còn chuẩn bị các con rối được may bằng vải, bằng bông, các que kem... để trẻ kể chuyện, đọc thơ, kể chuyện sáng tạo theo ý thích...

Hay ở chủ đề **“Giao thông”** môi trường Tôi xây dựng là hình ảnh các phương tiện giao thông, các đồ dùng, đồ chơi tự làm cho trẻ hoạt động Bên trong góc này tôi luôn tìm kiếm, sưu tầm, trưng bày các loại tranh truyện chữ to, thơ chữ to, các bài ca dao, đồng dao, truyện kể sáng tạo, truyện cổ tích, truyện dân gian Việt Nam và một số tranh ảnh, tạp chí khác phù hợp. Khi cho trẻ xem tranh tôi hướng dẫn cho trẻ đọc từ trái sang phải, từ trên xuống dưới, bản thân cũng tham gia đọc sách cùng trẻ, tập cho trẻ kể chuyện theo tranh, giúp trẻ hiểu nội dung ý nghĩa của chữ viết, rèn luyện khả năng quan sát, chú ý có chủ định của trẻ.

Để trẻ có thể lĩnh hội những kiến thức đã học hay thích khám phá những đề tài mới Tôi đã tạo cho trẻ một góc thư giãn nhỏ để trẻ có thể tự do xem tranh, ảnh, theo các nội dung câu chuyện, nghe những bài thơ, bài hát mà Tôi đã ghi âm...qua đó trẻ cảm thấy hứng thú hơn khi tham gia các hoạt động.

Bên cạnh đó môi trường ngoài lớp cũng được Tôi quan tâm như: Tạo môi trường văn học và chữ viết bằng cách tận dụng những khoảng tường trống để vẽ các nhân vật có trong các câu chuyện, các bài thơ, ca dao, đồng dao, xây dựng vườn cổ tích giúp trẻ cảm thấy gần gũi với các nhân vật hơn, biết yêu cái tốt, học tập cái tốt, ghét cái xấu, gợi mở cho trẻ cùng nhau kể chuyện, đọc thơ.

Ví dụ: Chủ đề **“Cây và những bông hoa đẹp”** Tôi có thể vẽ hình quả bầu tiên, cây chuối, cây bắp cải... là các bài thơ, câu chuyện nói về các loại cây, rau, quả được trồng rất nhiều trong gia đình, rất gần gũi quen thuộc ở cuộc sống ngoài đời nay lại xuất hiện trong truyện, thơ, ca dao đồng dao sẽ càng gây tính tò mò khám phá cho trẻ vì thế mà trẻ đến được với thơ, truyện, đồng dao ca dao rất tự nhiên và hứng thú từ đó trẻ cảm nhận thiết thực hơn, thích học thơ, truyện hơn trong các hoạt động ngoài giờ.

Hình ảnh: Trang trí cho môi trường lớp học

*** Kết quả:**

- + Tôi đã tạo được môi trường phong phú được thể hiện qua góc sách truyện, vườn cổ tích của bé, các mảng tường quanh lớp.
- + 100% trẻ hứng thú với môi trường tôi và trẻ đã xây dựng.
- + Trẻ hứng thú hơn khi tham gia các hoạt động cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học.

1.3. Giải pháp 3: Nâng cao chất lượng ngôn ngữ cho trẻ thông qua hoạt động cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học.

Cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học trên hoạt động học là một con đường chính xác nhất bởi qua đọc thơ, kể chuyện diễn cảm cho trẻ nghe giúp trẻ thỏa mãn nhu cầu ham hiểu biết. Muốn nội dung của tác phẩm đến với trẻ làm rung động lòng trẻ, gây hứng thú nghe hiểu cho trẻ thì cô giáo phải là người tìm ra thủ thuật đọc kể diễn cảm. Trước tiên phải xác định loại tác phẩm văn học thơ hay truyện từ đó tìm hiểu nội dung truyện thơ, luyện giọng điệu, biến giọng điệu của mình thành giọng điệu của tác phẩm và kết hợp với cử chỉ, điệu bộ nét mặt.

Vậy làm thế nào để giúp trẻ làm quen văn học một cách tốt nhất? Thực hiện vấn đề này Tôi đã tổ chức thực hiện như sau.

+ Xây dựng nề nếp trong hoạt động học

Bằng những kiến thức đã học cùng với kinh nghiệm giảng dạy của bản thân, Tôi thấy để một hoạt động học cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học đạt kết quả tốt, việc đầu tiên chúng ta phải xây dựng được nề nếp thói quen tốt cho trẻ, song việc xây dựng nề nếp thói quen còn phụ thuộc vào rất nhiều yếu tố như đối với lớp Tôi phụ trách gồm 14 trẻ, số trẻ nữ chỉ có 1/2 còn lại là một nửa là trẻ nam, do đó các cháu rất hiếu động. Mặt khác lại có nhiều cháu sinh vào cuối năm do vậy so với các cháu đầu năm thì số cháu này về thể lực còn hơi yếu, khả năng phát âm còn kém, việc nắm bắt kiến thức lại càng yếu hơn. Chính vì những yếu tố này đã khiến Tôi quan tâm đến vấn đề nề nếp của lớp, Tôi đã phân

công cháu hiếu động ngồi cạnh những cháu có thói quen nề nếp tốt, cháu khá ngồi cạnh cháu yếu, cháu mạnh dạn ngồi cạnh cháu nhút nhát, rụt rè để gây sự đoàn kết đua nhau học tập giúp đỡ lẫn nhau, đưa chất lượng của lớp ngày càng tốt hơn.

Ví dụ: Những trẻ thiếu tập trung Tôi luôn nhắc nhở khéo các cháu ngồi học phải ngồi ngoan, muốn nói gì phải giơ tay xin phép cô, khi phát biểu phải đứng ngay ngắn, nói đủ câu, diễn đạt mạch lạc, trước khi nói phải thưa cô.

Ngoài những nề nếp thói quen chung, tôi còn rèn cho trẻ nề nếp thói quen đặc trưng của hoạt động văn học như: Chú ý nghe cô đọc, kể, chú ý lắng nghe tên câu chuyện, tên bài thơ, ca dao đồng dao mà cô đang dạy, chú ý nhớ tên các nhân vật, giọng kể của các nhân vật....

Từ việc rèn nề nếp thói quen thường xuyên cho trẻ như vậy mà trẻ chú ý học tập hơn, kết quả là các cháu đã biết ngồi ngay ngắn nghe cô kể chuyện, đọc thơ, ca dao đồng dao, trẻ nhớ tên bài thơ, tên tác giả một cách chính xác hơn. Những cháu còn rụt rè, chưa mạnh dạn cũng tự tin hơn, thích thú và hứng thú học tập hơn.

Kết quả: Sau khi xây dựng nề nếp trong lớp học Tôi thấy trẻ ngoan hơn, tự tin và hứng thú tham gia vào các hoạt động hơn điều đó giúp trẻ tiếp cận với các tác phẩm văn học nhanh hơn đồng thời trẻ phát triển ngôn ngữ hơn.

+ Thay đổi hình thức tổ chức cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học trên hoạt động học có chủ định

Để tránh tình trạng trẻ phải ngồi ì trong suốt giờ học, khiến trẻ nhàm chán không hứng thú thì việc cho trẻ thay đổi “Động - tĩnh” trong giờ học và phù hợp với nội dung bài dạy là điều rất cần thiết.

Ví dụ: Trong hoạt động kể chuyện “Chú mèo tinh nghịch” chủ đề: Những con vật đáng yêu

Tôi cho trẻ cùng hát bài “Rửa mặt như mèo”.

Hay trong hoạt động thơ “Hoa đào” chủ đề: Tết và mùa xuân

Tôi sử dụng hình thức hội thi với tên gọi “Vườn thơ của bé”

Gồm 3 nội dung.

Nội dung 1: Bài thơ bí mật: yêu cầu trẻ chia làm 2 đội lên lật các miếng ghép có hình bông hoa đào. Chủ đề của bài thơ sẽ là “Hoa đào”

Nội dung 2: Những chiếc cặp kỳ diệu đó là những cánh cửa mang biểu tượng các con vật các đội sẽ chọn 1 biểu tượng sẽ là một câu hỏi yêu cầu trẻ trả lời, nếu đúng thì ô cửa đó là phần quà cho đội trả lời.

Nội dung 3: Giao lưu giữa các đội. 2 đội cùng đọc thi với nhau

Và cuối cùng là nghe theo băng đài. Đây cũng là hình thức để giúp trẻ phát triển khả năng ghi nhớ, rèn luyện ngôn ngữ mạch lạc làm tăng thêm sự cảm thụ, hiểu biết của trẻ về tác phẩm văn học.

+ Tổ chức có hiệu quả hoạt động làm quen với tác phẩm văn học trong hoạt động học có chủ định

Để thành công trong hoạt động dạy, điều đầu tiên tôi phải dùng thủ thuật thu hút được sự chú ý của trẻ vào hoạt động trẻ có hứng thú thì mới tham gia hoạt động tích cực và thể hiện được các yêu cầu của cô. Trước tiên muốn tiến hành một giờ làm quen với văn học được tốt ngoài soạn giáo án đầy đủ, nghiên cứu kỹ bài, xác định giọng đọc, lời kể phù hợp với nội dung của tác phẩm, còn lựa chọn những loại đồ dùng, đồ chơi phổ biến, điển hình đẹp, rõ nét, sống động có như vậy mới truyền tải được lượng tri thức đến với các cháu, giúp các cháu lĩnh hội kiến thức một cách dễ dàng nhưng lại đảm bảo được sự thoải mái hứng thú trong giờ học. Bởi vì ở lứa tuổi này các cháu chủ yếu là nhờ vào đồ dùng trực quan, hình ảnh thông qua các loại đồ dùng này các cháu mới hiểu biết hơn về thế giới xung quanh. Song nếu chúng ta chỉ sử dụng sơ sài một số tranh ảnh có sẵn hoặc qua một số cử chỉ, hành động của cô thôi thì các cháu sẽ không hứng thú trong hoạt động học. Chính vì thế Tôi không chỉ sử dụng phương pháp mới là làm các mô hình thật đẹp, hấp dẫn, Tôi còn sử dụng thêm màn hình, tivi cho trẻ quan sát đúng với nội dung và yêu cầu thì kết quả sẽ khác xa hơn so với cách lâu nay chúng ta vẫn sử dụng là dùng tranh minh họa.

Ví dụ: Đối với giờ làm quen với câu chuyện “Thỏ con không vâng lời mẹ” Để hoạt động đạt kết quả cao, Tôi chuẩn bị một sa bàn về rừng núi, trong đó có cây to, cây nhỏ khác nhau, các loại cây này Tôi làm bằng bìa cứng để dựng, chuẩn bị một bức tranh về phong cảnh khu rừng có núi non, bầu trời, nhà cửa... Đây là cách tạo dựng ban đầu để gây sự chú ý của trẻ, để đi sâu vào trọng tâm và cũng là bước quan trọng nhất đó là mô hình các con vật (Thỏ mẹ, thỏ con, bác gấu...) hiện ra. Các con vật này được làm từ nhiều nguyên liệu khác nhau nhưng bắt mắt, giống như thật, có màu sắc rõ ràng, hợp lý, hài hoà, có khả năng di động để gây sự chú ý của các cháu vào nội dung câu chuyện mà cô cần truyền đạt. Khi chuẩn bị đồ dùng xong một điều không kém phần quan trọng tạo ra sự thành công của hoạt động học đó là cô giáo còn phải chuẩn bị cách giới thiệu bài sao cho hấp dẫn, nhằm gây cảm xúc và hứng thú cho các cháu trong cả hoạt động.

Vì vậy đối với hoạt động học này Tôi còn chuẩn bị một chú thỏ bằng đồ chơi chạy bằng pin cất kín trong tủ. Khi đến giờ học cô bấm cút cho thỏ chạy ra giữa lớp và cất tiếng chào các bạn. Các bạn ơi các bạn có biết tôi là ai không (Thỏ con). Tôi đến từ đâu?. Bây giờ tôi và các bạn cùng chơi trò chơi “con thỏ, con thỏ” nhé. Các bạn có biết tôi đến từ câu chuyện nào không? Muốn biết điều đó thì các bạn hãy lắng nghe cô giáo kể câu chuyện ấy nhé. Rồi Tôi tiến hành các bước của một hoạt động học có chủ định. Đến lúc đàm thoại và trích giảng nội dung Tôi lại cho các cháu quan sát hình ảnh các nhân vật trong truyện qua màn hình máy chiếu để kích thích sự tò mò khám phá của các cháu. Với cách giới thiệu và chuẩn bị đồ dùng như thế Tôi thấy các cháu rất hứng thú học, những đôi mắt tròn to hướng về phía cô giáo lắng nghe cô kể và xem các thao

tác của cô đưa tranh cũng như đưa các con vật trong truyện theo lời kể của cô phù hợp với nội dung của từng nhân vật.

Như vậy các con vật dần được xuất hiện trước mắt trẻ. Chính vì thế mà từng lời đối thoại, hay từng câu hỏi cô đưa ra cho các cháu đều trả lời được và trẻ rất sôi nổi, trẻ hiểu bài và nắm được nội dung của câu chuyện. Với Tôi trẻ thơ là tất cả, khi thấy trẻ hiểu bài và hăng say học tập Tôi rất vui đó là động lực thúc đẩy Tôi tìm tòi ra các biện pháp mới, những sáng kiến hay để truyền đạt tới trẻ nhằm đưa chất lượng của môn học này lên cao hơn nữa. Do đó việc cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học là việc không hề đơn giản. Mặt khác đối với trẻ 24- 36 tháng khả năng phát âm các câu, các từ còn khó, diễn đạt chưa rõ ràng, mạch lạc, vốn từ còn hạn chế, mọi cử chỉ, hành động của trẻ đều phụ thuộc vào người lớn, trẻ hầu như chưa hiểu nghĩa của các từ. Chính vì thế mà qua mỗi bài thơ, mỗi câu chuyện sẽ cung cấp cho trẻ nhiều từ mới bằng các phương pháp, biện pháp, Tôi dần dần trang bị cho trẻ một vốn từ nhất định, từ đó làm cho ngôn ngữ trẻ ngày càng phong phú, đồng thời sửa ngọng, sửa sai cho trẻ nhằm giúp cho trẻ phát âm một cách chính xác hơn.

Ví dụ: Khi dạy bài thơ “Con tàu” ở chủ đề “Bé đi khắp nơi bằng phương tiện giao thông gì?”

Tôi chuẩn bị đầy đủ những gì cần thiết cho một hoạt động (Soạn giáo án, chuẩn bị tranh minh họa, mô hình, máy chiếu...) ngoài ra Tôi còn chuẩn bị một con tàu di động cất trong tủ kín, khi vào hoạt động Tôi tiến hành trình tự các bước của một hoạt động. Tôi hỏi trẻ khi tàu chạy nó kêu thế nào? Trẻ không trả lời được thì lúc này Tôi đưa con tàu chạy ra và kêu “xình xịch, xình xịch” và cho trẻ đọc lại nhiều lần, trong khi đọc thì có nhiều trẻ còn nói ngọng “Xần xật, xần xật” thì ngay lập tức tôi gọi những cháu đó phát âm lại và sửa sai cho trẻ, không nhắc lại âm sai nữa.

Với hình thức cho trẻ làm quen với từ mới, từ khó như thế Tôi thấy trẻ rất hứng thú học, trẻ hiểu và biết thêm từ mới từ làm cho giờ học đạt kết quả khả quan, ngôn ngữ của trẻ được nâng lên rõ rệt hơn.

Kết quả: Lòng ghép giáo dục làm quen với tác phẩm văn học cho trẻ thông qua hoạt động học có chủ định là hình thức tích hợp hiệu quả. Qua các hoạt động học trẻ được thể hiện khả năng đọc, kể, được rèn luyện kiến thức kỹ năng. Đồng thời tạo cho trẻ sự hứng thú tham gia vào hoạt động học hiệu quả hơn.

+ Hướng dẫn trẻ đọc kể diễn cảm tác phẩm văn học

Đây cũng là một biện pháp giúp cô có thể đánh giá kết quả của trẻ trong quá trình tiếp xúc với tác phẩm văn học, Tôi luôn sử dụng linh hoạt các hình thức kể chuyện theo tranh, đọc nối luân phiên theo hiệu lệnh, cá nhân trẻ đọc... Tùy thuộc vào tác phẩm mà Tôi có thể hướng dẫn trẻ thể hiện đọc, kể diễn cảm tác phẩm văn học. Đặc biệt khi nghe cô đọc, kể diễn cảm, thể hiện giọng điệu, cử chỉ điệu bộ... của các nhân vật trong tác phẩm sẽ khơi dậy tâm hồn của trẻ lôi cuốn trẻ, khiến trẻ tập trung hơn vào giờ học.

Ví dụ: Với hoạt động kể chuyện “Giọt nước tí xiu” ở chủ đề “Mùa hè đến rồi”. Thì Tôi phải thể hiện được giọng kể của từng nhân vật, ông mặt trời thì thể hiện sự rạng rỡ trên khuôn mặt, giọng nói nhẹ nhàng còn giọng của tí xiu thì ngây thơ, ngộ nghĩnh.

Hay trong bài thơ: “Yêu mẹ” ở chủ đề “Gia đình thân yêu của bé” Tôi phải thể hiện được sự hồn nhiên của đứa trẻ khi kể về mẹ của mình

“Mẹ đi làm

Từ sáng sớm

Dậy thổi cơm

Mua thịt cá”

Rồi thay đổi ngữ điệu ở những câu sau “Ơi mẹ ơi

Yêu mẹ lắm”

Hay trong bài đồng dao “Chi chi, chành chành”, tôi đọc với giọng vui tươi và nhanh khỏe, đồng dục...

+ Cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học ở mọi lúc, mọi nơi:

Như chúng ta đã biết đối với trẻ hình thức “Chơi mà học, học mà chơi” là không thể tách rời nhau, nó đan quện vào nhau hỗ trợ nhau để chuyển tải nội dung tri thức đến với trẻ bởi chúng rất hiếu động, thích khám phá thế giới xung quanh, đòi hỏi giáo viên phải linh hoạt sáng tạo, tìm tòi, phải biết sử dụng văn học cho trẻ làm quen ở mọi lúc mọi nơi, trong sinh hoạt hàng ngày. Tôi có thể cho trẻ làm quen với bài sắp học, ôn luyện bài cũ hoặc cho trẻ kể chuyện sáng tạo theo tranh. Qua đó Tôi có thể phát hiện được những điểm mạnh, yếu của trẻ với hoạt động để điều chỉnh trẻ cũng như phương pháp hướng dẫn của cô.

Ví dụ: Khi cho trẻ quan sát vườn rau ở chủ đề: “Cây và những bông hoa đẹp”. Trước khi quan sát Tôi cho trẻ đọc bài thơ “Bắp cải xanh” để trẻ nhận biết về các loại rau xanh.

Hình ảnh: Trẻ quan sát rau và hoa trong hoạt động ngoài trời

Ngoài ra Tôi còn đưa tác phẩm văn học vào giờ hoạt động góc nhằm giúp trẻ ôn luyện củng cố bài trong giờ hoạt động có chủ định.

Ví dụ: Ở hoạt động góc (Chủ đề những con vật đáng yêu) Tôi lồng văn học vào bằng cách: đưa câu truyện “Chim sẻ” ở hoạt động chung vào, hay cho trẻ chơi một số trò chơi dân gian, đọc đồng dao, ca dao.

Kết quả: Tích hợp giáo dục làm quen với tác phẩm văn học trong hoạt động mọi lúc mọi nơi, ngoài việc tạo hứng thú cho trẻ tham gia các hoạt động ; đồng thời tạo điều kiện cho trẻ được ôn luyện thường xuyên các kiến thức , kỹ năng đã học. Từ đó chất lượng giáo dục làm quen với tác phẩm văn học cho trẻ được nâng lên.

Hình ảnh: Trẻ nghe cô kể chuyện ở khu vườn cổ tích

1.4. Giải pháp 4: Tạo môi trường học tập, rèn luyện cho trẻ phát triển ngôn ngữ

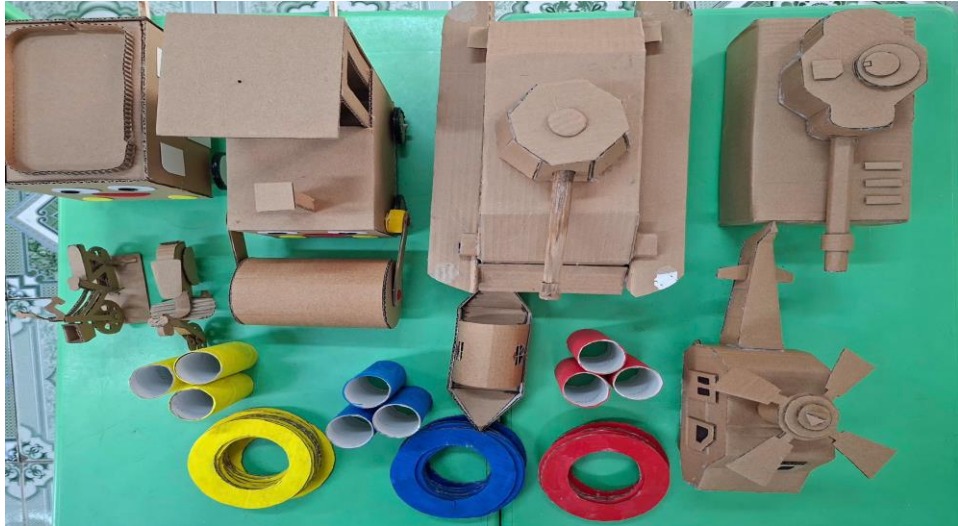
Giáo dục văn học ở trường Mầm Non là một hoạt động mang tính nghệ thuật vì vậy đồ dùng phục vụ cho hoạt động này rất đa dạng phong phú đồ dùng chính là nguồn kích thích trẻ tham gia tích cực vào hoạt động. Vì đặc điểm của lứa tuổi Mầm Non là trẻ dễ nhớ và cũng mau quên chính vì vậy mà muốn cho trẻ thuộc thơ, đọc thơ diễn cảm, thuộc chuyện và kể chuyện sang tạo thì đồ dùng đồ chơi là điều kiện cần thiết để gây hứng thú cho trẻ, bởi đồ dùng, đồ chơi chính là sách giáo khoa của trẻ giúp trẻ tiếp nhận kiến thức một cách dễ dàng và trẻ sẽ rất hào hứng khi học. Qua thời gian giảng dạy Tôi đã nghiên cứu, tận dụng những nguyên vật liệu phế thải, các đồ dùng bỏ đi để làm nên những mô hình, đồ vật, con vật ngộ nghĩnh, xinh xắn theo nội dung bài thơ, câu chuyện có trong chương trình áp dụng vào dạy học.

Ví dụ: Chủ đề : Những con vật đáng yêu: Tôi đã sử dụng những mảnh vải vụn và những vỏ chai nhựa bỏ đi Tôi đã vệ sinh sạch sẽ may thành con rôi, những vỏ hộp sữa chua chai nhựa, len, xốp màu tạo thành chú mèo con, chú lợn con, đàn gà con, con công, con thiên nga và những chú lật đật rất đáng yêu, hoặc những mảnh xốp cắt vẽ tạo thành mô hình theo nội dung của câu chuyện

Ví dụ: Chủ đề: “Cây và những bông hoa đẹp”: Tôi đã dùng vỏ hộp sữa chua, vỏ rêu cau và xếp màu, bông, tạo thành cây hoa, cây tre, củ su hào và các loại quả.

Ví dụ: Chủ đề: Gia đình tân yêu của bé: Tôi đã sử dụng que kem ,vỏ chai nhựa tạo thành bộ ấm chén ,và ngôi nhà rất là đẹp

Ví dụ: Chủ đề: Bé đi khắp nơi bằng phương tiện giao thông gì? Tôi đã sử dụng vỏ chai nhựa làm thành ô tô, tàu thuyền.

Hình ảnh: Đồ chơi tự làm

Đối với chủ đề khác Tôi thường xuyên thay đổi đồ dùng tự làm để góp phần phong phú thêm, sinh động thêm hoạt động cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học.

Trẻ được trực tiếp quan sát những hình ảnh cụ thể do cô giáo tự làm sẽ làm trẻ ghi nhớ tác phẩm văn học một cách tích cực và chính xác, từ đó giúp trẻ phát triển trí tuệ, tình cảm, thẩm mỹ cho trẻ.

Việc sắp xếp môi trường lớp học hợp lý cũng sẽ góp phần sẽ làm tăng thêm hiệu quả của hoạt động kể chuyện. Nhờ việc sắp xếp đồ dùng, đồ chơi hợp lý tạo cho trẻ không gian hoạt động tích cực vì vậy sẽ giúp trẻ khắc sâu hơn về tác phẩm mà trẻ sẽ được học.

+ Tôi luôn chú ý bố trí sắp xếp đồ dùng, đồ chơi hợp lý để tạo môi trường học tốt và thoải mái cho trẻ.

+ Khi thực hiện các hoạt động làm quen văn học thể loại truyện kể mà trọng tâm là dạy kể chuyện sáng tạo thì tôi luôn trưng bày các đồ dùng kể chuyện, như khung sân khấu, sắp đặt tranh và các con rối sao cho trẻ dễ sử dụng, kích thích trẻ hoạt động tích cực hơn.

Ví dụ: Giờ kể truyện “Đôi bạn nhỏ” tôi sắp xếp các đồ dùng trong lớp như:

- + Treo tranh gà, vịt ở các góc.
- + Sắp xếp mô hình gà, vịt sao cho trẻ dễ nhìn, dễ thấy.

- + Tôi đã sử dụng môi trường hoạt động một cách linh hoạt và khoa học.
- + Trước giờ hoạt động kể chuyện: Tôi cho trẻ xem đồ vật thật.

Hình ảnh: Trẻ được quan sát con gà con

Ví dụ: Trước khi tôi kể câu chuyện “Cây táo” tôi cho trẻ quan sát quả táo thật và giới thiệu với trẻ về quả táo nhờ vậy trẻ sẽ khắc sâu hơn, lâu hơn hình ảnh quả táo.

+ Trong giờ hoạt động kể chuyện: Tôi cho trẻ quan sát mô hình câu chuyện tôi đang kể.

Từ mô hình này sẽ giúp trẻ nhận ra các nhân vật trong truyện các tình tiết diễn ra trong câu chuyện. Trẻ sẽ nhớ tên truyện, tên các nhân vật trong truyện. Cũng từ mô hình này sẽ giúp trẻ nhớ lâu hơn nội dung câu chuyện. Do vậy, trẻ biết tập kể lại câu chuyện cùng cô một cách rõ ràng lưu loát.

+ Sau hoạt động kể chuyện: Tôi treo tranh, hình ảnh các nhân vật có trong câu chuyện trẻ vừa học ở xung quanh lớp.

Hình ảnh: Cô cho trẻ quan sát và cầm quả

Ví dụ: Trẻ vừa được nghe và tập kể lại câu truyện “Cây táo” cùng cô.

Khi đề tranh, ảnh các nhân vật như: Ông cụ, em bé, gà trống, bướm bướm. Trẻ dễ dàng nhận ra tên các nhân vật mà trẻ vừa học. Trẻ biết gọi tên các nhân vật có trong câu chuyện đó, nhờ vậy mà trẻ sẽ nhớ lâu hơn khắc sâu hơn câu chuyện trẻ vừa học.

Như vậy từ việc sắp xếp đồ dùng đồ chơi phù hợp, tạo môi trường học tập gần gũi với trẻ. Gúp trẻ tự tin trong giao tiếp, mạnh dạn hơn khi giao tiếp với bạn, với cô... Từ đó, củng cố vốn từ cho trẻ, giúp trẻ phát triển vốn từ, phát triển ngôn ngữ một cách toàn diện hơn.

1.5. Giải pháp 5: Cho trẻ làm quen văn học để phát triển ngôn ngữ thông qua chế độ sinh hoạt hằng ngày của trẻ

**** Giờ đón trẻ***

Giờ đón trẻ là lúc cần tạo không khí vui vẻ, lôi cuốn trẻ đến trường, tới lớp cô thật gần gũi, tích cực trò chuyện với trẻ. Vì vậy cô thường xuyên trò chuyện với trẻ với những câu hỏi gần gũi.

Ví dụ :

- + Hôm nay ai đưa con đi học ?
- + Bố (mẹ) đưa con đi học bằng xe gì?
- + Sáng nay mẹ (bố) cho con ăn gì?
- + Con chào ai trước khi đi học?...

Sau đó cô có thể cho trẻ đọc một số bài thơ đơn giản gần gũi với trẻ như bài “Cô và Mẹ”

Hoặc một số bài thơ mà cô sưu tầm được qua sổ tích lũy chuyên môn để phù hợp với từng đối tượng trẻ và chủ đề mà trẻ đang học.

Như vậy thông qua giờ đón trẻ, cô trò chuyện cùng trẻ, trẻ đọc thơ cùng cô nhiều lần, qua việc trẻ trả lời câu hỏi của cô. Như vậy thông qua hoạt động này đã giúp ngôn ngữ của trẻ phát triển hơn trẻ tự tin hơn khi đọc thơ cùng cô, cùng bạn, mạnh dạn khi giao tiếp

**** Giờ ăn***

Để lồng ghép thơ, truyện, câu đố, đồng dao ngắn gọn vào giờ ăn nhằm tạo không khí vui vẻ, giúp trẻ hứng thú khi ăn và tăng cơ hội sử dụng ngôn ngữ. Cô lựa chọn các bài thơ, câu chuyện ngắn, có nội dung gần gũi với trẻ như: Thơ về ăn uống, rau củ, con vật, câu nói có vần điệu, dễ nhớ ...

Ví dụ :

Trước giờ ăn: Cô cho đọc bài thơ “Giờ ăn đến rồi

Bé mời cô mời bạn

Ăn ngoan hết suất

Cơ thể thêm khỏe”

Hình ảnh: Trước giờ ăn trẻ đọc thơ cùng cô

*** Giờ ngủ**

Lồng ghép các bài thơ, câu chuyện ngắn, lời ru, đồng dao nhẹ nhàng vào giờ ngủ nhằm giúp trẻ được tiếp xúc với ngôn ngữ một cách tự nhiên, thường xuyên.

Cô lựa chọn bài thơ ngắn, có nhịp điệu nhẹ nhàng, truyện ngắn đơn giản, nội dung gần gũi, lời ru, đồng dao phù hợp với trẻ 24 – 36 tháng tuổi. Sau khi ổn định chỗ nằm, cô trò chuyện nhẹ nhàng với trẻ, Cô đọc thơ hoặc kể chuyện bằng giọng chậm rãi, êm dịu, kết hợp cử chỉ nhẹ nhàng, nét mặt thân thiện giúp trẻ tập trung lắng nghe.

Ví dụ: Giờ đi ngủ

“Giờ đi ngủ
Bé ngoan lắm rồi
Nằm yên nhắm mắt
Ngủ cho khỏe nào”

Hình ảnh: Cô ru trẻ ngủ

*** Giờ trả trẻ**

Cô luôn trao đổi với phụ huynh dành thời gian để tâm sự với trẻ, lắng nghe trẻ nói, khi trò chuyện với phải nói rõ ràng mạch lạc, để trẻ nghe cho rõ. Cha mẹ và người thân phải cố gắng phát âm cho đúng để cho trẻ bắt chước, hạn chế nói tiếng địa phương.

Cô cho trẻ đọc bài thơ : “Chia tay”

Chia tay cô giáo
Con về với mẹ rồi
Hẹn cô ngày mai
Con sẽ đến nhé!

Thông qua giờ hoạt động trả trẻ, ngoài thời gian trao đổi với phụ huynh, thông qua việc cho trẻ đọc cùng cô những bài thơ gần gũi như vậy giúp trẻ dần dần hoàn thiện và phát triển hơn về ngôn ngữ của mình., và cũng qua giờ hoạt động này giáo dục trẻ biết vâng lời cô giáo, biết chào cô giáo khi ra về, và chào hỏi lễ phép khi gặp người lớn...

*** Thông qua hoạt động góc**

Ví dụ: Trong góc “Bé kể chuyện cùng cô” những trẻ chơi ở góc sách thì trẻ được xem tranh các câu chuyện, bài thơ mà trẻ đã học, trẻ có thể xem tranh và nhớ tên nhân vật trong câu chuyện, cô gợi ý cho trẻ trả lời các câu hỏi của cô và đọc các bài thơ đã học.

Ở hoạt động này tôi luôn hướng dẫn, động viên, khen ngợi trẻ kịp thời

Như vậy trong một giờ hoạt động học trẻ không thể phát triển ngôn ngữ một cách toàn diện được mà phải thông qua các hoạt động khác trong đó có hoạt động góc. Đây có thể coi là một hình thức quan trọng nhất, bởi giờ chơi có tác dụng rất lớn trong việc phát triển vốn từ, đặc biệt là tích cực hoá vốn từ cho trẻ. Thời gian chơi của trẻ chiếm nhiều nhất trong thời gian trẻ ở nhà trẻ, là thời gian trẻ được chơi thoải mái nhất. Trong quá trình trẻ chơi trẻ có điều kiện học và sử dụng các loại từ có nội dung khác nhau.

*** Thông qua hoạt động ngoài trời**

Hoạt động ngoài trời tạo điều kiện cho trẻ được quan sát, trò chuyện cùng cô và bạn về các sự vật hiện tượng xung quanh như một số đặc điểm của cây cối, con vật, thời tiết, hoạt động của con người

Hoạt động này góp phần không nhỏ vào phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Hiểu được điều đó tôi đã sử dụng một số bài thơ trong giờ hoạt động này để phát triển ngôn ngữ của trẻ như sau:

Ví dụ : Trước khi ra hoạt động ngoài trời thay vì dặn dò trẻ trước lúc ra sân tôi cho trẻ đọc bài thơ : “Giờ ra sân”

Tùy vào từng hoàn cảnh cô có thể cho trẻ đọc bài thơ phù hợp để giúp giáo dục trẻ không chen lấn, xô đẩy nhau, đi theo cô trật tự và làm theo sự

hướng dẫn của cô. Giúp trẻ biết lắng nghe lời cô giáo khi ra sân, biết hòa đồng với bạn trong khi chơi, biết giao tiếp với cô, với bạn khi chơi

Hình ảnh: Trẻ chơi ngoài trời cùng cô

*** Hoạt động chiều**

Vào thời gian tổ chức hoạt động chiều tôi đọc thơ, kể chuyện cho trẻ nghe làm quen với một số bài thơ, câu chuyện mới. Tôi có thể thể hiện giọng điệu các nhân vật khác nhau trong các câu chuyện và cho trẻ đoán tên nhân vật đó, trẻ có thể thể hiện giọng điệu các nhân vật trong câu chuyện theo sự hướng dẫn của cô.

Ví dụ 1: Giọng của thỏ mẹ và thỏ con trong câu chuyện “Thỏ con không vâng lời”:

Ngoài ra cô có thể mở cho trẻ xem một số câu chuyện trên máy để trẻ làm quen trước.

Ví dụ 2: Chủ đề “Mẹ và những người thân yêu của bé” cô có thể mở cho trẻ nghe và làm quen với câu chuyện “Cháu chào ông ạ”, bài thơ “Yêu mẹ”.

Với cách làm trên đã mang lại hiệu quả rõ rệt trong việc rèn luyện và phát triển ngôn ngữ cho trẻ một cách toàn diện và có hiệu quả như: Trẻ biết tên các nhân vật trong câu chuyện cô vừa kể, biết trả lời câu hỏi theo sự hướng dẫn của cô giáo, biết biết đóng vai nhân vật theo sự hướng dẫn của cô

1.6. Giải pháp 6: Trao đổi với phụ huynh về tầm quan trọng của việc cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học để phát triển ngôn ngữ

Để vốn từ của trẻ phát triển tốt không thể thiếu được đó là sự đóng góp của gia đình. Việc giáo dục trẻ ở gia đình là rất cần thiết tôi luôn kết hợp chặt chẽ với phụ huynh trao đổi thống nhất về cách chăm sóc nuôi dưỡng trẻ và kế hoạch lịch sinh hoạt dạy học cho từng tháng, từng tuần cho phụ huynh nắm bắt được.

Thông qua các buổi gặp gỡ, các nhóm zalo, facebook của lớp, giáo viên tuyên truyền để phụ huynh vận động phụ huynh cố gắng dành thời gian để tâm

sự với trẻ và lắng nghe trẻ nói, khi trò chuyện với trẻ phải nói rõ ràng mạch lạc, tốc độ vừa phải để trẻ nghe cho rõ, cha mẹ người thân phải cố gắng phát âm đúng cho trẻ bắt chước. Ngoài ra, tôi còn trao đổi thông tin, chia sẻ các câu chuyện, bài thơ, đồng dao, ca dao, qua đó phụ huynh rèn luyện thêm cho trẻ ở nhà. Khuyến khích phụ huynh cung cấp thêm kiến thức cho trẻ. Tránh không nói tiếng địa phương, cần tránh cho trẻ nghe những hình thái ngôn ngữ không chính xác.

Sau thời gian phối hợp với phụ huynh thì tôi nhận thấy trẻ mạnh dạn, hồn nhiên hơn, thích trò chuyện với người lớn, đặc biệt là có một vốn từ đáng kể, mạnh dạn khi giao tiếp, biết vận dụng ngôn ngữ vào mọi tình huống khác nhau

Việc phối kết hợp giữa gia đình và nhà trường tạo nên sự liên kết giữa trường lớp Mầm Non và cha mẹ nhằm chia sẻ kinh nghiệm hỗ trợ lẫn nhau trong quá trình chăm sóc giáo dục trẻ, góp phần không nhẹ vào việc cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học. Để việc phối hợp đạt được kết quả cao Tôi đã phô tô các bài thơ, câu truyện, các bài ca dao đồng dao có trong chương trình học cho phụ huynh, đồng thời thông báo với phụ huynh biết là hôm nay con mình học những gì, bài thơ hay câu truyện gì qua góc tuyên truyền để phụ huynh dạy thêm và khích lệ trẻ đọc thơ, kể chuyện cho ông bà, bố mẹ nghe, khuyến khích bố mẹ các cháu mua thêm tranh ảnh tài liệu tạo điều kiện cho các cháu được nghe, làm quen thêm và xem các chương trình có liên quan đến môn học, bên cạnh đó Tôi luôn tìm hiểu và quan sát quá trình hoạt động của từng trẻ để đưa ra những thông tin chính xác và bổ ích cho phụ huynh biết và cách thức tổ chức một giờ học cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học, trong mỗi giờ hoạt động của cô và trẻ đã làm những gì, những trẻ nào hiếu động, nhanh nhẹn, những trẻ nào nhút nhát thì gia đình cần khích lệ động viên trẻ hơn.

Việc cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học cũng cần rất nhiều đồ dùng, đồ chơi để gây hứng thú phục vụ hoạt động cho trẻ như tranh ảnh, các con giống, rối, tranh truyện, các nguyên vật liệu, phế thải... Vì thế Tôi đặt vấn đề kêu gọi phụ huynh cung cấp nguyên vật liệu phế thải và cùng làm đồ dùng, đồ chơi cho trẻ hoạt động, bên cạnh đó Tôi trao đổi với phụ huynh cho trẻ đi học thường xuyên, đều đặn để trẻ có thể tiếp thu bài một cách có hệ thống, liên tục và trọn vẹn hơn.

Kết quả: Việc làm tốt công tác phối hợp giữa giáo viên và phụ huynh đã giúp Tôi nắm vững hơn khả năng của trẻ, từ đó có kế hoạch cụ thể và biện pháp phù hợp đối với từng trẻ, nhằm giúp trẻ làm quen với các tác phẩm văn học. Tôi đã vận động phụ huynh cung cấp nguyên vật liệu phế thải và cùng làm đồ dùng đồ chơi phục vụ cho hoạt động văn học:

- *Ưu điểm của các giải pháp:*

Giải pháp: Tự học, tự bồi dưỡng nâng cao kiến thức, kỹ năng sư phạm cho bản thân để tổ chức có hiệu quả cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học và sử dụng thơ, truyện vào hoạt động chơi tập có chủ đích để phát triển ngôn ngữ cho trẻ

+ Giáo viên nâng cao được trình độ chuyên môn, kỹ năng tổ chức hoạt động cho trẻ.

+ Chủ động lựa chọn nội dung, phương pháp phù hợp với đặc điểm lứa tuổi 24 - 36 tháng.

+ Giúp hoạt động làm quen văn học trở nên sinh động, hấp dẫn hơn.

+ Giáo viên linh hoạt xử lý tình huống, tạo hứng thú cho trẻ trong quá trình học tập.

+ Góp phần nâng cao chất lượng phát triển ngôn ngữ cho trẻ một cách hiệu quả.

Giải pháp: Tạo môi trường văn học phong phú cho trẻ tham gia vào hoạt động làm quen với tác phẩm văn học để phát triển ngôn ngữ.

+ Tạo điều kiện cho trẻ được tiếp xúc với văn học thường xuyên.

+ Kích thích trẻ hứng thú, chủ động khám phá và sử dụng ngôn ngữ.

+ Giúp trẻ phát triển vốn từ thông qua tranh ảnh, sách truyện, đồ dùng trực quan.

+ Môi trường học tập gần gũi, sinh động giúp trẻ mạnh dạn giao tiếp hơn.

+ Tận dụng nguyên vật liệu sẵn có ở địa phương nên tiết kiệm chi phí.

Giải pháp: Nâng cao chất lượng ngôn ngữ cho trẻ thông qua hoạt động cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học

+ Giúp trẻ phát âm rõ ràng, nói đủ câu hơn.

+ Phát triển khả năng nghe, hiểu và diễn đạt ngôn ngữ.

+ Trẻ mạnh dạn, tự tin khi giao tiếp với cô và bạn.

+ Hình thành cho trẻ tình yêu đối với thơ truyện, sách tranh từ sớm.

+ Hoạt động học tập nhẹ nhàng, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của trẻ nhà trẻ.

Giải pháp: Tạo môi trường học tập, rèn luyện cho trẻ phát triển ngôn ngữ

+ Giúp trẻ có nhiều cơ hội luyện nói trong các hoạt động hằng ngày.

+ Tăng cường khả năng giao tiếp và phản xạ ngôn ngữ cho trẻ.

+ Trẻ được học thông qua chơi nên tiếp thu tự nhiên, không gò ép.

+ Phù hợp với mô hình lớp ít trẻ ở khu vực nông thôn.

+ Tạo không khí lớp học thân thiện, tích cực.

Giải pháp: Cho trẻ làm quen văn học để phát triển ngôn ngữ thông qua chế độ sinh hoạt hằng ngày của trẻ

+ Giúp trẻ được tiếp xúc với ngôn ngữ mọi lúc, mọi nơi.

+ Tăng khả năng ghi nhớ thơ, truyện thông qua việc lặp lại thường xuyên.

- + Hình thành thói quen giao tiếp lễ phép, mạnh dạn cho trẻ.
 - + Nội dung văn học được lồng ghép tự nhiên vào các hoạt động đón trẻ, ăn, ngủ, chơi...
 - + Giúp việc phát triển ngôn ngữ đạt hiệu quả liên tục và bền vững.
- Giải pháp: Trao đổi với phụ huynh về tầm quan trọng của việc cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học để phát triển ngôn ngữ*
- + Tăng cường sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường.
 - + Phụ huynh hiểu rõ vai trò của phát triển ngôn ngữ ở trẻ nhỏ.
 - + Trẻ được rèn luyện ngôn ngữ cả ở nhà và ở trường.
 - + Giúp phụ huynh biết cách trò chuyện, đọc thơ, kể chuyện cho trẻ nghe.
 - + Góp phần nâng cao chất lượng chăm sóc, nuôi dưỡng giáo dục trẻ một cách đồng bộ.

- *Nhược điểm của các giải pháp :*

- + Một số tài liệu tham khảo dành cho trẻ nhà trẻ còn hạn chế.
- + Đồ dùng tự làm dễ hư hỏng, phải thay mới thường xuyên.
- + Một số phụ huynh bận công việc nên chưa quan tâm nhiều đến việc phối hợp với giáo viên.

2. Tính mới, tính sáng tạo của các giải pháp mới:

a. Tính mới

- Đổi mới phương pháp tổ chức hoạt động theo hướng lấy trẻ làm trung tâm

Trước đây, hoạt động làm quen văn học chủ yếu theo hình thức cô đọc - trẻ nghe, trẻ tham gia còn thụ động. Với các giải pháp mới, giáo viên đã tạo cơ hội cho trẻ được quan sát, trải nghiệm, trả lời câu hỏi, kể lại nội dung bằng ngôn ngữ của mình.

- Tích hợp phát triển ngôn ngữ mọi lúc, mọi nơi

Khác với phương pháp cũ chỉ tập trung trong giờ học, các giải pháp mới đã lồng ghép tác phẩm văn học vào toàn bộ chế độ sinh hoạt hằng ngày như: Giờ đón trẻ, Giờ chơi, Giờ ăn, Giờ ngủ, Hoạt động ngoài trời

Điều này giúp trẻ được tiếp xúc với ngôn ngữ thường xuyên, tăng khả năng ghi nhớ và sử dụng vốn từ.

- Xây dựng môi trường văn học gần gũi, phù hợp với trẻ nhà trẻ

Giáo viên đã chủ động xây dựng góc văn học phong phú bằng các nguyên vật liệu sẵn có tại địa phương như: Bìa carton, Vải vụn, Tranh ảnh cũ, Hộp giấy

- Tăng cường phối hợp với phụ huynh

Nếu trước đây việc phối hợp với phụ huynh còn hạn chế thì nay giáo viên đã:

- + Trao đổi thường xuyên qua nhóm Zalo
- + Gửi video đọc thơ, kể chuyện
- + Hướng dẫn phụ huynh cách trò chuyện với trẻ tại nhà

Qua đó tạo sự thống nhất giữa gia đình và nhà trường trong việc phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

b. Tính sáng tạo

- Trong việc sử dụng đồ dùng trực quan:

Giáo viên tự làm: Rối tay, Sách tranh mở, Mô hình nhân vật, Sa bàn kể chuyện

Các đồ dùng có màu sắc sinh động, dễ sử dụng, kích thích trẻ hứng thú tham gia hoạt động.

- Trong hình thức tổ chức hoạt động

Kết hợp linh hoạt: Đọc thơ diễn cảm, kể chuyện sáng tạo, trò chơi ngôn ngữ, đóng vai nhân vật

Giúp trẻ học thông qua chơi, phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi 24 - 36 tháng.

- Trong tạo cơ hội cho trẻ sử dụng ngôn ngữ

Giáo viên chú trọng: Đặt câu hỏi ngắn gọn, dễ hiểu, khuyến khích trẻ nói theo khả năng, khen ngợi, động viên kịp thời. Từ đó trẻ mạnh dạn, tự tin hơn trong giao tiếp.

- Trong ứng dụng công nghệ thông tin

Tận dụng điện thoại thông minh và mạng xã hội để: Gửi nội dung tuyên truyền tới phụ huynh, chia sẻ video, hình ảnh hoạt động của trẻ, hướng dẫn phụ huynh hỗ trợ trẻ tại nhà. Giúp nâng cao hiệu quả phối hợp giáo dục.

3. Khả năng nhân rộng của sáng kiến:

Khi thực hiện đề tài “Một số biện pháp giúp trẻ 24 - 36 tháng tuổi phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động làm quen tác phẩm văn học” ngay tại nhóm, lớp mình qua một năm học đã thu được kết quả thực tế từ phía trẻ và về phía giáo viên. Sáng kiến đang được áp dụng và chia sẻ với tất cả giáo viên khối nhà trẻ trong trường. Với đề tài này giáo viên có thể áp dụng rộng rãi trong các trường mầm non trong và ngoài xã.

4. Hiệu quả áp dụng, lợi ích thu được từ sáng kiến:

- * Hiệu quả về mặt khoa học:

Các giải pháp được xây dựng dựa trên cơ sở khoa học về đặc điểm tâm sinh lý và khả năng phát triển ngôn ngữ của trẻ 24 - 36 tháng tuổi. Việc cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học như thơ, truyện, đồng dao... phù hợp với

khả năng nhận thức của trẻ, giúp kích thích quá trình phát triển ngôn ngữ một cách tự nhiên và hiệu quả.

- Thông qua việc áp dụng các giải pháp:

- + Trẻ được tăng cường khả năng nghe, hiểu ngôn ngữ.
- + Vốn từ của trẻ được mở rộng rõ rệt.
- + Trẻ phát âm rõ hơn, biết sử dụng câu ngắn để giao tiếp.
- + Khả năng diễn đạt, phản xạ ngôn ngữ của trẻ được cải thiện.
- + Trẻ mạnh dạn, tự tin hơn trong giao tiếp với cô và bạn.

Sáng kiến còn góp phần đổi mới phương pháp tổ chức hoạt động giáo dục theo hướng lấy trẻ làm trung tâm, phát huy tính tích cực, chủ động của trẻ trong quá trình học tập và trải nghiệm.

Bên cạnh đó, việc xây dựng môi trường văn học phong phú, lồng ghép văn học vào các hoạt động hằng ngày và phối hợp với phụ huynh đã tạo điều kiện cho trẻ được phát triển ngôn ngữ mọi lúc, mọi nơi, phù hợp với xu hướng đổi mới giáo dục mầm non hiện nay.

Các giải pháp trong sáng kiến có tính logic, khoa học, dễ thực hiện, phù hợp với điều kiện thực tế của các trường mầm non khu vực nông thôn và có khả năng áp dụng rộng rãi trong công tác giáo dục trẻ nhà trẻ.

* Hiệu quả về mặt kinh tế:

Tôi đã tận dụng được những video trên youtube, các hình ảnh sẵn có trên google để làm thành bài giảng điện tử. Tiết kiệm được chi phí in ảnh, tranh truyện để dạy trẻ. Được các bậc phụ huynh tin tưởng ủng hộ các nguyên vật liệu, tận dụng đồ dùng phế liệu để làm đồ dùng, đồ chơi phục vụ cho các hoạt động.

Bên cạnh đó, là những hiệu quả gián tiếp lâu dài về mặt kinh tế như: Tận dụng hiệu quả cơ sở vật chất sẵn có, Giáo viên có thể tự thiết kế trò chơi, hoạt động từ nguyên liệu đơn giản, thân thiện với môi trường. Sáng kiến sử dụng linh hoạt các góc chơi, vật liệu trong lớp (đồ dùng tái chế, nguyên vật liệu mở...) nên không tốn kém chi phí đầu tư mới.

* Hiệu quả xã hội:

Qua một thời gian áp dụng những giải pháp trên cùng với sự chỉ đạo của ban giám hiệu nhà trường, sự hỗ trợ góp ý của các bạn đồng nghiệp trong nhóm lớp, trong trường qua các buổi dự giờ. Việc giáo dục *“phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động làm quen tác phẩm văn học”* cho trẻ 24 -36 tháng tuổi thu được kết quả cao so với kết quả khảo sát trước khi áp dụng sáng kiến kinh nghiệm như sau:

- ***Đối với trẻ***

Sau một thời gian áp dụng những giải pháp có thể thấy chất lượng học sinh được nâng lên. Điều đó được thể hiện rõ rệt qua bảng kết quả khảo sát tại thời điểm tháng 5 này.

Khảo sát “Lĩnh vực phát triển ngôn ngữ” của trẻ tháng 5 năm 2026

STT	Tiêu chí	Số trẻ	Đạt		Chưa đạt	
			Số trẻ	Tỷ lệ	Số trẻ	Tỷ lệ
1	Vốn từ	14	13	92%	1	8%
2	Khả năng nghe và hiểu ngôn ngữ	14	13	92%	1	8%
3	Khả năng phát âm	14	13	92%	1	8%
4	Khả năng nói đủ câu, rõ ràng	14	13	92%	1	8%

Sau thời gian áp dụng một số giải pháp trên để dạy trẻ tôi thấy trẻ hứng thú tham gia vào hoạt động, kỹ năng đọc thơ, đồng dao, ca dao của trẻ được rõ ràng hơn, trẻ trả lời đủ câu, thể hiện qua quá trình khảo sát đánh giá chất lượng giờ học đã được nâng lên rõ rệt.

Từ kết quả khảo sát đến tháng 5 cho thấy việc áp dụng biện pháp **“Phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động Làm quen văn học cho trẻ 24 - 36 tháng tuổi”** rất hiệu quả và đó là động lực để cho tôi tiếp tục rèn luyện cho trẻ trong những năm học sau nữa.

- Đối với giáo viên

Qua các buổi sinh hoạt chuyên môn. Tôi đã chia sẻ giải pháp này và đã nhận được sự đồng thuận từ các đồng nghiệp. 100% giáo viên trong trường đều nhất trí với nội dung biện pháp và thấy được hiệu quả của biện pháp mang lại.

Bản thân tôi đã có nhiều kinh nghiệm hơn, qua thực hiện biện pháp này đã giúp bản thân nâng cao năng lực chuyên môn trong việc phát triển ngôn ngữ một cách hiệu quả nhất

- Đối với phụ huynh

Qua quá trình thực hiện giải pháp phối hợp với phụ huynh, tôi nhận thấy đa số phụ huynh cũng đã từng bước hiểu được tầm quan trọng về việc cho trẻ đến trường và phối hợp với giáo viên phát triển vốn từ cho trẻ tại gia đình, cha mẹ vui hơn khi thấy con mình thay đổi và tiến bộ rõ rệt, mạnh dạn hơn, giao tiếp nhiều hơn.

*** Các hiệu quả khác:**

+ Giúp trẻ phát âm rõ hơn, mạnh dạn giao tiếp với cô giáo và bạn bè, tăng khả năng diễn đạt nhu cầu của bản thân.

+ Hình thành cho trẻ thói quen nghe, hiểu và phản hồi các câu hỏi đơn giản trong sinh hoạt hằng ngày.

+ Phát triển khả năng ghi nhớ, chú ý và tư duy thông qua việc nghe thơ, kể chuyện, trò chuyện cùng cô.

+ Tạo cho trẻ sự hứng thú khi tham gia các hoạt động học tập, vui chơi và khám phá môi trường xung quanh.

+ Giúp trẻ mạnh dạn, tự tin hơn khi tham gia hoạt động tập thể, từ đó phát triển kỹ năng xã hội phù hợp với lứa tuổi.

+ Bồi dưỡng tình cảm yêu thương, lễ phép, biết chào hỏi và giao tiếp có văn hóa thông qua các tác phẩm văn học và hoạt động trải nghiệm.

+ Tăng cường mối quan hệ phối hợp giữa gia đình và nhà trường trong việc chăm sóc, giáo dục và phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

+ Giáo viên nâng cao năng lực chuyên môn, kỹ năng tổ chức hoạt động lấy trẻ làm trung tâm và khả năng sáng tạo trong làm đồ dùng, học liệu.

D. PHẦN KẾT LUẬN

1. Ý nghĩa của biện pháp

Phát triển ngôn ngữ cho trẻ ở trường mầm non và đặc biệt là lứa tuổi nhà trẻ là vấn đề rất quan trọng và cần thiết, mức độ phát triển ngôn ngữ của trẻ còn tùy thuộc vào nhiều yếu tố khác nhau.

Tôi nhận thấy việc rèn luyện và phát triển ngôn ngữ cho trẻ là cả quá trình liên tục và có hệ thống đòi hỏi giáo viên phải kiên trì, bền bỉ, khắc phục khó khăn để tìm ra phương tiện, điều kiện cần thiết cho sự phát triển toàn diện của các cháu, hơn nữa cô giáo là người gương mẫu để trẻ noi theo, điều này đã góp phần bồi dưỡng thế hệ măng non của đất nước, thực hiện mục tiêu của ngành.

Ngoài ra, nhận thức của phụ huynh về việc giáo dục phát triển ngôn ngữ cho trẻ được nâng lên rõ rệt.

2. Bài học kinh nghiệm

Qua quá trình thực hiện sáng kiến kinh nghiệm: “Một số biện pháp giúp trẻ 24 - 36 tháng tuổi phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động làm quen tác phẩm văn học”, bản thân tôi đã rút ra được một số bài học kinh nghiệm như sau:

Trước hết, giáo viên cần không ngừng tự học, tự bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, kỹ năng sư phạm và khả năng tổ chức các hoạt động cho trẻ. Muốn hoạt động làm quen tác phẩm văn học đạt hiệu quả, giáo viên phải nghiên cứu kỹ nội dung bài dạy, lựa chọn phương pháp phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi 24 - 36 tháng. Đồng thời cần linh hoạt sử dụng thơ, truyện, đồ chơi trong các hoạt động chơi – tập có chủ đích nhằm kích thích trẻ nghe, hiểu và phát triển vốn từ một cách tự nhiên.

Bên cạnh đó, việc xây dựng môi trường văn học phong phú, hấp dẫn có vai trò rất quan trọng đối với sự phát triển ngôn ngữ của trẻ. Giáo viên cần tạo góc văn học với nhiều tranh ảnh, sách truyện phù hợp lứa tuổi, sử dụng các nhân vật ngộ nghĩnh, đồ dùng trực quan sinh động để thu hút trẻ tham gia hoạt động.

Môi trường học tập thân thiện sẽ giúp trẻ mạnh dạn giao tiếp, hứng thú nghe kể chuyện, đọc thơ và phát triển khả năng diễn đạt.

Qua thực tế áp dụng, tôi nhận thấy muốn nâng cao chất lượng ngôn ngữ cho trẻ thông qua hoạt động làm quen văn học, giáo viên cần chú trọng rèn cho trẻ kỹ năng nghe, hiểu nội dung tác phẩm, phát âm rõ lời, nói đủ câu và biết trả lời các câu hỏi đơn giản. Trong quá trình tổ chức hoạt động, cần tạo nhiều cơ hội cho trẻ được giao tiếp, được thể hiện cảm xúc và suy nghĩ của mình thông qua lời nói.

Ngoài ra, việc tạo môi trường học tập và rèn luyện ngôn ngữ cho trẻ ở mọi lúc, mọi nơi cũng mang lại hiệu quả cao. Giáo viên cần thường xuyên trò chuyện cùng trẻ, khuyến khích trẻ giao tiếp với cô và bạn, giúp trẻ mạnh dạn, tự tin trong giao tiếp hằng ngày. Việc kết hợp ngôn ngữ với các hoạt động vui chơi, âm nhạc, vận động giúp trẻ tiếp thu nhẹ nhàng và phát triển ngôn ngữ tốt hơn.

Một bài học kinh nghiệm quan trọng nữa là cần cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học thông qua chế độ sinh hoạt hằng ngày như giờ đón trẻ, hoạt động ngoài trời, giờ ăn, giờ ngủ, hoạt động chiều... Việc lồng ghép thơ truyện phù hợp vào các thời điểm trong ngày giúp trẻ được tiếp xúc thường xuyên với ngôn ngữ văn học, từ đó phát triển vốn từ và khả năng diễn đạt hiệu quả hơn.

Cuối cùng, sự phối hợp chặt chẽ giữa giáo viên và phụ huynh có ý nghĩa rất lớn trong việc phát triển ngôn ngữ cho trẻ. Giáo viên cần thường xuyên trao đổi với phụ huynh về tầm quan trọng của việc cho trẻ làm quen với các tác phẩm văn học; hướng dẫn phụ huynh cách kể chuyện, đọc thơ cho trẻ nghe tại nhà nhằm tạo môi trường ngôn ngữ thống nhất giữa gia đình và nhà trường. Khi phụ huynh quan tâm và phối hợp tốt, trẻ sẽ có nhiều cơ hội phát triển ngôn ngữ một cách toàn diện.

Từ những bài học kinh nghiệm trên, tôi nhận thấy việc cho trẻ 24 - 36 tháng tuổi làm quen với tác phẩm văn học là một trong những biện pháp hiệu quả giúp trẻ phát triển ngôn ngữ, góp phần hình thành nhân cách và phát triển toàn diện cho trẻ ngay từ những năm đầu đời.

3. Đề xuất và kiến nghị

Để giúp cho việc phát triển ngôn ngữ cho trẻ 24 -36 tháng tuổi tại trường mầm non Xuân Hồng B được tốt hơn, tôi có kiến nghị như sau:

- Đối với nhà trường:

Tổ chức các chuyên đề bồi dưỡng nâng cao năng lực cho giáo viên về nội dung, phương pháp, hình thức giáo dục phát triển ngôn ngữ.

Tạo điều kiện thuận lợi hơn nữa về cơ sở vật chất, môi trường cho quá trình giáo dục phát triển ngôn ngữ của giáo viên đạt hiệu quả cao.

- Đối với giáo viên:

Giáo viên nhận thức đầy đủ và sâu sát hơn về vai trò ý nghĩa phát triển ngôn ngữ cho trẻ nhà trẻ.

Cần trau dồi kỹ năng, phương pháp giáo dục phát triển ngôn ngữ cho trẻ.

Phối hợp chặt chẽ với phụ huynh để giáo dục, rèn phát triển ngôn ngữ cho trẻ đạt hiệu quả cao.

- Đối với phụ huynh:

Phụ huynh tăng cường phối hợp với giáo viên trong việc giáo dục phát triển ngôn ngữ cho trẻ ở lớp, thống nhất nội dung, phương pháp giáo dục trẻ giữa nhà trường và gia đình.

Trên đây là biện pháp “***Phát triển ngôn ngữ thông qua hoạt động Làm quen văn học cho trẻ 24 - 36 tháng tuổi ở trường mầm non***” mà tôi đã áp dụng có hiệu quả. Rất mong được sự góp ý của BGH, các đồng nghiệp cũng như hội đồng chuyên môn để biện pháp đạt được hiệu quả cao hơn.

*** Cam kết không sao chép, vi phạm bản quyền**

Tôi xin cam đoan mọi thông tin nêu trong Bản mô tả là trung thực, đúng sự thật, không sao chép, vi phạm bản quyền và hoàn toàn chịu trách nhiệm trước pháp luật./.

Xuân Hồng, ngày 10 tháng 5 năm 2026

Tác giả

Phạm Thị Chinh